

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Helyben: Negyedévre . . . 5 korona.
 Egy évre: . . . 12 "
 Külföldre: Negyedévre . . . 5 "
 Egy évre: . . . 20 "

Feladó szerkesztő:

Rudnyánszky Gyula.

Kiadó laptulajdonos:

Császár József.

== Egy példány ára 4 fillér. ==

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Debrecen, Császár-u. 9. — Telefon

A költségvetési vita.

— július 31.

Oly országban, ahol úgy, mint nálunk, a nép oly számos rétege várja buldogulását az állami támogatástól, a törvényhozásnak kétségteletlenül legfontosabb teendői közé tartozik a költségvetésnek évről évre való megállapítása, hiszen az ebbe fölvetett összegek szolgálnak arra, hogy a magánkezdeményezést a gazdasági élet minden vonatkozásában támogassák. Ez idén a képviselőház már másodszor van abban a helyzetben, hogy költségvetés megállapításával foglalkozhatik és meglehet, hogy ez sem az utolsó költségvetés, mely ez évben kerül elintézésre, hiszen a dolgok rendes menete esetén az 1905-ik évi költségvetésvetést is az év végéig kell elintézni. Azon hosszas, terméktelen és sivár viták után, melyek a hosszú obstrukció alatt a képviselőházban lefolytak, most kétszerte jól esik a Házban magas színvonalon álló komoly beszédeket hallani, bár fájdalom, az idő előrehaladottságára való tekintettel igen sokan kénytelenek mondanivalójukat rövidebbre szabni, mintsem akarnák.

Eddig a képviselőház három nagyobb tárcával végzett. Mindhárom tárgyalás folyamán a kormány képviselői számos tanujelét adták annak, hogy az ország érdekeit nem csak szívükön viselik, hanem tudják is a módját az ország bajain segíteni. A belügyminiszterium költségvetésével igen röviden végeztek. Hisz ez a tárcza oly férfi kezében van, akiről már kormányra lépte előtt ismeretes volt, hogy a belkormányzói kérdések terén elsőrangú szakteknitély. Gróf Tisza István egész miniszteri tevékenysége folyamán megcáfolta azt a széles körben elterjedt nézetet, hogy parla-

mentáris államokban a miniszter voltaképpen nem tesz mást, minthogy a parlament előtt képviseli azokat a nézeteket és javaslatokat, amelyeket hivatala neki előkészít. Minden kisebb és nagyobb törvényalkotás, mely Tisza gróf kezéből kikerül, magán viseli ezen államférfiu rendkívüli egyéniségének bélyegét. Ő nem elégszik meg azzal, hogy az elődje által kidolgozott törvényjavaslat gondolkodás nélkül egyszerűen átgyurja, átformálja azokat saját programja szempontjai szerint. Amint így a kormány már a beruházási törvény elintézésénél is lényeges javításokat vitt keresztül az előző kormány javaslatain, úgy a belügyminiszter a Széll-kormány közgazdasági természetű javaslatain is több lényeges módosítást akar eszközölni. A határrendőrségről szóló törvény módosítása az egyszerűsítési törekvések továbbfejlesztése, a katonai előfogatokról szóló törvény rég óhajtott módosítása mind tanu bizonyosságát nyújtják annak, hogy Tisza gróf tudja, mit tesz és tudja, mit kell tennie. Kétségkívül teljes feladata magaslatán fog állani azon nagyobb kérdések megoldásánál is, amelyek mint a közigazgatás reformja régóta elintézésre várnak.—

A kereskedelmi tárcza ez idő szerinti vezetője, Hieronymi Károly egy rövid, de tartalmasságánál és világosságánál fogva mintaszerű beszéd kíséretében ajánlotta a költségvetést elfogadásra. Ha mindarról nyilatkozott volna, ami már rövid kormányzása alatt is az ő ügykörébe tartozó ügyekben történt, beszédje sokkal hosszabbra nyulhatott volna a nélkül, hogy tartalmasságából veszítenie kellett volna. A miről eddig csak általánosságokban tartott programnyilatkozatokat hallottunk, abban a miniszter az eré-

lyes kezdeményezés terére lépett. Az az alapos emlékirat, amelyet a kormány iparfejlesztési programjáról az országgyűlésnek előterjesztett, messze kiható irányt szab az országban. Több új iparág honosított meg a kormánynak kilenc hónapos működése alatt, mint azelőtt éveken keresztül s hogy a tárcza többi feladatai sem lépnek háttérbe ezen fokozott tevékenység következtében, azt mutatja az ipartörvény revíziójára vonatkozó két hatalmas kötet, melyet a miniszter ugyancsak a kereskedelmi tárcza költségvetésével kapcsolatban becsatolt a nyilvánosság elé. Ezekon kívül az előkészítésnek előrehaladt stádiumában van a munkások balasztbiztosításáról szóló törvényjavaslat is jelöl annak, hogy a kormány az ipar támogatását nem azonosítja az iparosok támogatásával, de nem feledkezik meg a munkásokról sem, akiknek jó módja, mint azt a külföldi példák mutatják, az ipar virágzásának előmozdításához is hozzájárul.

Harmadsorban a Ház elintézte a földmivélsügyi miniszterium költségvetését. Az események ezen tárcza vezetőjét rögtön, működésének első hónapjaiban igen súlyos helyzet elé állítják. A hosszú szárazság nem hozott ugyan létre egyenesen inséges esztendőt a gabonatermeszterén, de a takarmányhiány mely az utóbbi hetekben beállott, nem kevésbé súlyos válsággal fenyegeti az ország egyik legfontosabb gazdasági ágát, az állattenyésztést. A kormány ebben a kérdésben is helyezte magát magaslatán állott. Administratív intézkedésekkel már is könnyített a bajon és a miniszter azon felül sejteni engedte, hogy a kormány még messzekiható intézkedéseket is szándékozik tenni.

Mihalovits J. gyógyszertárában a „Kigyofoz” Debrecen, főtéren, a városházzal szemben

ajánlja **Harmat areporát** (pouder), mely készítmény üde színt kölcsön az arenak s nem rontja az arebört. Kitűnő illata, teljesen ártalmatlan volta, valamint finomsága által vetkedik bármilyen are- vagy rizsporral. Jól tapad s igen jól fed. A Harmat-crème a Harmat szappannal együtt használva az arebört üdévé, széppé teszi s megóvja a megráncosodástól. (Kapható színben: fehér, rózsaszín, krém színben) mintadoboz Harmat pouder ára 50 fillér. Nagy doboz ára 1 kor. és 2 kor. Ajánlja továbbá a következő areporait: **Berlini Felpouder** (3 féle színben) kisdoboz ára 40 fillér, nagy doboz áral kor. 1 kor. 60 fillér. **Velupouder** (2 féle színben) kisdoboz fill., nagy doboz 4 kor.

Ily körülmények között a munka, melyet a képviselőház most teljes csendben végez, bizonyosan nem kevésbé fontos és eredményes, mint az, amit sokszor oly nagy zaj és háborúság között követelnek tőle.

ORSZÁGGYÜLES.

A képviselőház ülése

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, július 30.

Nevezetes napnak van ma évfordulója. 1903. július hó 30-án tette le a ház asztalára Papp Zoltán azt a tiz-ezer koronát, a melylyel Dienes Mártonék megakarták vesztegetni. Azóta nagyot fordult nálunk a világ. A parlamenti élet rendes medrébe zökkent vissza.

Ma Berzeviczy Albert dr.-nak van a napja. A kultuszminisztérium költség-előirányzatának tárgyalásába fog bele, a Ház. Kollegáitól eltérően a kultuszminiszter nyomban az előadó előterjesztése után beszél és kerek programot ad.

A miniszter már az ülés előtt megjelent, elhelyezte táskáját íróasztalán, majd pedig a folyosóra ment, a hol híveivel kedélyes diskurzusba bocsájtkozott.

Tizenegyedfél óra volt a mikor az ülést megnyitotta. Akadt ma is a főrendiháziak karzatán vendég Majláth Gusztáv erdélyi püspök személyében, a kit a kultusz-tárca vonzott ide. Maga a ház gyengén látogatott, Az előadói széket Teleki Sándor foglalta el.

Elnök Feilitzsch Artur báró

Az interpellációs könyvben Kaas Ivor báró jegyzett be kérdést. Ennek bejelentése után a napirendre a vallás és közoktatásügyi tárca 1904. évi költségvetésére tért át a képviselőház.

Teleki Sándor gróf előadó elfogadásra ajánlotta a költségvetést.

A kultuszminiszter emelkedett fel azután szólásra. A beszédére a terembe jött Tisza István gróf kormányelnök is.

Berzeviczy Albert dr. beszéde.

Berzeviczy Albert dr. utal arra, habár üresek a ház padjai, habár előrehaladt az idő és már a jövő költségvetés meggyéjéhez jutottunk, mindazáltal mert kötelessége nyilatkozni akar tárcája ügyköréről. A vallási kérdéssel kezdi. Az egyházakkal a kormány karöltve akar haladni a kultusz felé. Allamtitkára volt a kormány akkor, a mikor a ház utasította arra a kormányt, hogy rendezze a katolikus autonómiát. A kormány azonban nem jutott abba a helyzetbe, hogy a dolgot végrehajtsa. Az anyag most is hercegprímásnál van. Szólok úgy akarná ezt a kérdést megoldani, hogy sem a hierarchia, sem a kitaly jogai sérelmet ne szenvedjenek. A mi a kongrua kérdését illeti, most már 800,000 koronát vettek be a költségvetésbe a lelkeszi jövedelmek kiegészítésére, és ezt a lehetőségig fokozni fogják. Az 1848. XI. t. cikk jelszava alatt a protestáns egyházférfiak megindított mozgalomban a sérelmek megvizsgálása folyamatban van. Főlőleges, hogy ennél bővebben szóljon, mert

hisz a kormányelnök nyilatkozott, teljes világgal ebben a dologban. Egyébként azt hiszi, hogy az 1848. XX. cikk dögában a mostani kormány tette meg a leghatározottabb lépést.

Az országos muzeumok és könyvtárak bizottságának elnökségéről lemondott és ezt a tisztos Wloosich Gyula foglalta el. Ezeket az intézményeket fontosnak tartja nemcsak a nemzeti művelődés, hanem a nemzeti érzés szempontjából is.

A művészetekre tért át. Nem helyesli azt a felfogást, hogy a magyar művészet a külföldi művészet elöl elzárkózik. Ellenkezőleg a kapcsolatot kell helyreállítani. A külfölddel való verseny is arra fogja művészeinket ösztönözni, hogy ők is kiváló dolgokat teremtsenek. És nem áll az sem, hogy a külfölddel való összeköttetés elnemzetleníteni akarja vérünket. Leginkább a frauena művészettel való összeköttetést akarna létesíteni, szemben azzal az irányzattal, mely a bécsi és müncheni művészet számos szertelenségét meghonosította nálunk.

A felsőbb oktatásról is nyilatkozik. A jogi és állami vizsgákról szóló törvényjavaslatot magáévé teszi. A képesítést egységessé kell tenni, az állami vizsgát a két egyetemen kívül több jogakadémián is le lehet majd tenni. A vizsgáló bizottság országos lesz és városról-városra fog járni. Az életképes jogakadémiáknak bizonyos lendületet kell adni. Nagy szükségünk van azért az új egyetemekre is, a mi nem azt jelenti, hogy jogakadémiákra nem volna szükségünk, és meg kellene szüntetni. A harmadik egyetemet a közel jövőben nem tartja megvalósíthatónak, de azért ezt az eszmét nem ejti el. A hely megállapításánál első szempont az lesz, hogy az egészségügyi intézmények, kórházak milyenek az illető városban. A középiskola kérdésében igen rokonszenves neki az a tervezet, melyet annak idején Csáky Alb n gróf dolgozott ki az egységes középiskola ügyében. A porosz rendszer nálunk nem alkalmas. A polgári iskolák reformja célszerűen megvalósítja nálunk középiskoláink elhelyezkedését.

A polgári iskola feladata volna gazdasági pályára előkészíteni az ifjúságot, míg a középiskolák kizárólag a tudományos pályákra készítik elő az ifjúságot.

A polgári iskolát osztályozni akarja fejleszteni, hogy a középiskolába kizárólag csak azok az ifjak menjenek, akik tudományos pályára készülnek. A népiskolák államosítását folytatni fogja, de csak ott, ahol az szükséges és ott is a feleletek zaklatása nélkül. A népoktatás reformjáról szóló törvényjavaslatot az ősszel fogja a képviselőház elé terjeszteni. Ez a reform megvalósítása mindennek, amit szóló az 1896-iki tanügyi kongresszuson a népiskola céljaul megjelölt. A tulzó nemzetiségi sajtó, különösen a román, adázul támadja ezt a javaslatot. Mert igen meg van győződve arról, hogy azok az intézkedések, melyeket a javaslat tervez a magyar nyelv ügyében, csak minimuma annak, a mi a magyar állami nyelv joga. (Általános helyeslés) Ennél kevesebbet senki sem követelhet.

Eötvös Károly: Még se lesz abból valóság sohasem!

Berzeviczy Albert: Lehetséges és szükséges, hogy Magyarországon minden honpolgár, a ki az elemi iskolát elvégezte, tudjon beszélni magyarul. Ez a nemzetségek szempontjából is szükséges. Az izgatók tudják, hogy ez a román, tót vagy szerb, a ki magyarul is tud, nem érzi magát többé elszigetelve a magyaroktól. Az elszigeteltségben, a látszólagos elnyomottságban verbstett csak gyékezet a nemzetiségeknek a szeparatizmus. Kéri a költségvetés elfogadását. (Viharos éljenzés a jobboldalon. A szónokot számosan, köztük Tisza István gróf is üdvözölt.)

Veress József szolt ezután, hogy a Kossuth-párt álláspontját kifejtse.

Veress József nem hiszi, hogy a népiskolában meglehetően tanítani a gyermekeket egy idegen nyelvre is. A középiskolák elhelyezését nagyon helytelennek tartja; a legtöbb középiskola a nemzetiségi vidéken van elterjedve, a hol a magyar faj nem fér hozzá, a nemzetiségi ifiak pedig nem tanulnak meg magyarul. Ezzel azt érjük el, hogy se magyarosítani nem tudunk a középiskolával, sem a magyar fejnek nem adjuk meg a lehetőséget arra, hogy szupremáciájának megfelelő arányban járathassa fiait a közép iskolába.

Attól tart, hogy a népiskolai reformról szóló törvényjavaslat csak papiroson marad. Teljes sziporral kellene alkalmazni a törvényt, akár tetszik a nemzetiségnek, akár nem. Szomorú az is, hogy az iskoláztatásban a németek és tótok felülmulják a magyart. A költségvetés részletes birálatába megy bele, majd pedig kijelenti, hogy a költségvetést nem fogadja el (Helyeslés a baloldalon.)

Gsernoch János a néppárt álláspontját fejtette ki. A kulturminiszternek nemcsak a papságra van befolyása, hanem befolyása van az ország egész tanterületére és az utolsó irónögig is ebből látható, hogy reá hárulna az egész ország szellemi kineve. A katolikus antonómia ügyére tér át. Az akkori kongresszuson két áramlat küzdött egymással. A egyik pártról az volt a hit, hogy ismeri a kormány szándékát, ez a párt akkor azt tartotta, hogy az antonómiánál három szempontra kell tekintettel lenni, a király legfőbb kegyuri jogára, az egyház hierarchikus szervezetére és némely érvényben lévő állami törvényre.

Udvarý Ferenc a polgári iskolák reformját sürgeti.

Erre a vitát hétfőre halasztották.

Kaas Ivor a helyiérdekű interpellációjával az ülés véget ért.

Egyház és iskola.

Az őszi egyházkerületi gyűlés. A tiszántúli ev. ref. egyházkerület őszi közgyűlése ez évben hamarabb lesz, mint máskor szokott. Nem novemberben, mint rendszeren, hanem még október hónap végével megtartják. Ennek oka pedig az, hogy ez évben november hónapban az egyetemes református zsinat lesz, amikorra azt el akarják végezni.

Törlesztéses és egyéb kölcsönöket

Harstein Kálmán jelzalog kölcsön irodája,

Debrecen, Piac-utca 83. szám

a legelőnyösebb feltételek mellett eszközöl ki o o o o o o o o

HIREK.

Nyáriséták.

— Sötét felhők az életégén. —

Mint ahogyan a költők leírják, úgy ismerkedtek meg virágos tavaszkor. A férfi szerelmet esküdt, érzésének mélységét, szerelmének határtalan nagyságát színes szavakkal festette le a leány előtt. A gyermek meghallgatta a vallomásokat és boldog volt, mert ilyen beszédet ő még ez ideig nem hallott. Most tudja csak meg, hogy ő angyal, a világ legszébb teremtménye és hízelt hiúságának a férfi ama kijelentése, hogy inkább a halált választja, hogysen lemondjon szerelméről.

A leány hitt, mert szeretett. . . És mert szeretett, csalódnia kellett. A férfi megfélekedezett esküjéről és nem a halált választotta, hanem elsőként a miniszteri tanácsos gyermekeinek szöke nevelődjét.

A leány sirdogált vagy három napig és a negyedikén jegyet váltott egy olyan urral, akinek már nem volt szive, de terjedelmes birtoka volt a Bácskában.

Aztán évek multak el és találkoztak egy fürdőhelyen. Csakhamar ismét jó barátok lettek. A menyecske most még érdekesebbnek találta volt udvarlóját, az öreg férj meg szeretett korán lefeküdni. A parkban aztán a fiatalok elsetálgáltak mindaddig, míg valami irigy ember be nem sugta a találkát. A gavallér erre kerekelt oldott, a menyecskét pedig az öreg férj a legelső gyorsvonattal visszaküldte szüleihez.

A fürdőző közönség pedig élvezte a pikáns történetet.

Felnevelték a fiut mélyes gondok közt, szeretetben. Ember lett belőle a szülői gondosság verőfenye alatt. A szülők szent gyönyörrel teltek el, látva fiók haladását, emelkedését. Aztán jöttek a szomorú napok. Egyik baj a másikat kergette és valamennyi üldözte a két megföhéredett fejet. De nem szóltak szívák egyszerűségében, hanem ürtek és szenvedtek némán.

A fiu meg haladt, gazdag leányt vett feleségül és a nagy boldogságban nem gondolt azokra, kik nem egyszer a párnájukat adták zálogba, hogy neki ne legyen semmi hiányossága. Még levéllel sem kereste fel őket, mert attól félt, hogy majd az ő uri házukba kívánczok az a két öreg ember. Mikor aztán tétpontra hágott a szükség, az öreg beteg embernek orvosság kellett, elküldte szintén törődött feleségét a fővárosba fiához segítséget kérni.

Csak a fiatal asszony volt otthon, mikor az öreg asszony nagy félelemmel beállított. A cseléd nem engedte csak az előszobáig és megmosolyogta, mikor az öreg jövevény azt állította, hogy a fiatal nagyságos asszony az ő menyje. Es talán tovább is kacagott volna a cseléd, ha nagy robajjal meg nem nyílik az ajtó. Hazajött a nagyságos ur. Az édes anya nem borult nyakába, csak szerényen úgy szólt: Isten hozott édes egyetlen fiam! Az ur végignézett a szegényes öltözetű asszonyon is megparancsolta a szobaleánynak, hogy dobja ki azt a vén asszonyt, aki valószínűleg megbolondult, hogy őt fiának nézi. Pár perc múlva az édes, gondos, jó anya az utcán volt. — Megfagyott szemé a köny, de azért nem átkozódott. Igaza van — suttogá — hogy is tehettem ilyet, amit cselekedtem. . .

Aztán hazament az öreg beteg emberhez és életében először hazudott. Elmondta, hogy hasztalan járt, mert fia elment utazni. Áldja meg az Isten minden lépését — vigasztalta az öreg ember zokogó életpárját.

A gyümölcs megérett. Egyik öreg a másik után omlott porba. A gögös fiu sok dolga miatt nem jöhetett el a temetésükre. Idegen, jó lelkek pótolták a becstelen fiut az utolsó uton.

A szülői áldást az igazságos Isten átokra fordította. Addig verte vasvesszéjével az embert, míg utszéli koldus lett belőle.

Ismertem ezt az embert ragyogásában, gögjében, embertelenségében és szörnyű bukásában. Ez utóbbi állapotában nem talált nyugalmat. Annak a két öreg embernek mindig látta a bánatos, megtört arcát, hogy tehát megszabaduljon a verő szemektől, önkezével mondott maga felett ítéletet.

* **Vasárnapi istentiszteletek.** Az ev. ref. egyház templomaiban ma vasárnap délelőtt 9 órakor a következők végzik az istentiszteleteket: Nagytemplomban K. Tóth Kálmán lelkész. Kistemplomban Biró Ferenc s. lelkész. Újtemplomban Uray Sándor püspöki segédlelkész. Ispolytemplomban Papp László s. tanár. Szegényházban Hajdu Zsigmond püspökségi titkár. Csapó kertben Kovács János népiskolai felügyelő. Homokkertben szintén lesz istentisztelet a rendes időben.

A rom. kath. egyház ma ünnepel. A templom védőszentjének: Szent Annának ünnepét ülik meg, amikor is az ünnepi istentiszteletek sorrendje a következő lesz: Délelőtt 6 órakor misézik Szabó István. 7 órakor Molnár K. Rezső, 8 órakor egyik kegyesrendi tanár, 9 órakor az ünnepélyes nagymiséét Wolafka Nándor dr. v. püspök prépost plébános mondja segédlettel. Nagymise után Molnár K. Dezső predikál. Háromnegyed 11. kor a Svetits zárda növendékei s az elemi iskolások jönnek szent misére, melyet Nyári Ignác mond. Fél 12 órakor misézik Ruzska A. Zoltán. Délután 3 órakor ünnepélyes vécsernye, azután pedig Rózsafüzér lesz.

Az ágost. hitv. ev. templomban ma délelőtt 10 órakor az istentiszteletet Hudák János s. lelkész végzi.

A gör. kath. kápolnában. 6 órakor reggeli istentisztelet; délelőtt 9 órakor szentmise; délután 3 órakor vécsernye; 4 órakor rózsafüzér ájtatosság.

* **Személyi hir.** Maternny Lajos ág. ev. főesperes tegnap Thurzó Fűredre utazott néhány heti tartózkodásra.

* **Királyi családtagok a tátrában.** A mi csodaszép Tátránk egyre nagyobb számmal vonzza a külföldi előkelőségeket. Csak nemrég töltött pár napot a Tátrában Frigyes Vilmos porosz királyi herceg. Most pedig a szász trónörökös és Frigyes királyi herceg családjának ott időzése teszi a tátrai életet. E hónap 28-án a szásztrónörökös az ó-tátrafüredi nagy szállóban levő lakásán volt összejövétel, melyen az összes családtagok megjelentek. A fényes társaságot Magyar test-

vérek, a mi híres cigányaink Kálmán és Imre mulattatták és játékkal rendkívüli tetszést arattak. Az egyik királyi hercegnő esárdást rendelt és Magyariek szívéhez szívesen játszották a szebbnél szebb magyar dalokat. A szálló körül nagy közönség hallgatta a muzsikájukat és a mi páratlan primásaink annyira elragadták fenséges hallgatóikat, hogy az egyik királyi hercegnő nyilvánosan, a sétáló közönség színe előtt halmozta el őket megtisztelő dicérettel. Természetesen a csengő jutalom se maradt el. A Tátra-Fűreden nyaraló debreceniek közt nagy örömet keltett Magyariek dícsősége, akik a tőlünk annyira idegen hercegi családtagokat hódították meg a pompás magyar zenével, a mi sirva-vigadó szívéinkhez nőtt édes-bus nótáinkkal. A közeli napokban Frigyes királyi hercegnél fogunk játszani Magyariek, a kik egyaránt estéről estére az összes fürdő vendégek közt diadalokat aratnak játékkal. A királyi családtagok gyakran a sétaterén is sokáig hallgatják őket és elandalodnak a bűvös-bájos magyar nótákon, melyeknél szebb nincs a világon. A tátrai élet különben, mint levelezőnk írja, az idén páratlanul eleven. Az időállandóan remek volt, a külföldi turisták valósággal ellepték a Tátrát és a hazai előkelő közönség a Tátra minden szobáját, nyaralóját elfoglalta. A pazar, zajos tarka élet valóságos világfürdőkké avatja a három Tátra-Fűredet, Tátra-Lomnicot és Csorbát.

* **Temetés.** Tegnap délután temették el nagy részvét mellett Kövér Imréné szül. Sóska Zsuzsánát, Kövér Árpád kollégiumi új szónior édesanyját. A koporsót nagy gyászoló tömeg kísérte utolsó útjára. A gyászszertartást — mivel az elhunyt luteránus volt — az ág. hitv. ev. lelkész végezte.

* **A toronyórák.** Sok szó hangzott el már a toronyórák rosszul járásáról a helybeli lapok hasábjain. A toronyórák rendbetartása Gréf Endre, az eddigi toronyóra kezelő elhunytával, özvegyét terheli. Erre nézve megjegyezzük, hogy a toronyórák jelenleg azért járnak rendetlenül, mivel az órák tavítása éppen most van folyamatban, amennyiben a közönséges köteleket most acélsodrony kötelekkel fogják kicserélni.

* **A tifusz veszélyről a Svetits-intézetben.** Becses lapjának tegnapi számában a Svetits-intézetre vonatkozó újdonságra nézve szabad a következőkben felvilágosítást, illetve megnyugtatót nyújtani az érdeklődőknek. Mikor vagy három héttel ezelőtt a tifusz-betegség első jelei mutatkoztak, kötelességemnek ismertem dr. Szalay Béla tb. ker. orvos és városi vegyész urat, felkérni, hogy vegyelmezés alá vegye a zárdabeli kutnak vizét. Meg is tette és a vizsgálat eredménye az volt, hogy a vízben fertőző anyagok nincsenek. Mindazonáltal szigorúan tiltottat mindenki a kutviz használatától. — A szomorú haláleset beálta után azonnal a desinfekció munkájához fogtak dr. Szalay

Béla ur személyes vezetése és felügyelete alatt, ki formalin-lámpákkal stb. a legalaposabban denificiált. Jövő hétfőn az összes falak fertőtlenítésére kerül a sor, úgy hogy minden lehető megtörténik ezen irányban. A boldogult nővérrel majdnem egyidejűleg ugyancsak tifuszban megbetegedett jelölt, Tóth Mariska pénteken reggel a kórházba lett szállítva. Több megbetegedés nem volt, nincs is és Isten adja, hogy ne legyen. — Ezenyit az igazság érdekében és az érdeklődők megnyugtatására. Szives tisztelettel Debrecen, 1904. júl. 30. — Dr. Wolafka Nándor vál. püspök, prépost, mint int. igazgató.

*** A debreceni Hitelbank alakulása.** A Debreceni Hitelbank aláírási igen erősen folynak a jegyzések, úgy hogy már a határidő letelte előtt valószínű a részvények tulajdonsága. A részvényjegyzéseket az alapítók kivül a Debreceni Első Takarékpénztár, a korona takarékpénztár és hitelszövetkezet és a Hajdumegyei Népbank is elfogadják. Az alapítók különben a Debrecenben létesítendő „Debreceni Hitelbank Részvénytársaság” részvényeire a következő aláírási ívet bocsátották ki:

A „Debreceni Hitelbank Részvénytársaság” 400,000 korona alaptőkével 50 évre alakul meg, mely egyenkint 200 korona névértékű részvényből áll, közgyűlési határozattal azonban a társaság tartama további 50 évre meghosszabbítható.

A társaság üzletköréhez tartozik:

a) a rendes takarékpénztári és banküzlethez tartozó minden üzletág, — különösen pedig

b) termény és áruk elhelyezésére szolgáló raktárak felállítása, berendezése, termények és áruk raktározás és megőrzés végett való átvétele, a beraktározott terményekre és árukra hitel nyújtása;

c) mezőgazdasági- és másnemű hitelszövetkezetek (szövetkezetek) létesítése és hitel nyújtás által való támogatása;

d) termények és áruk vétele és eladása bizományba, vagy saját számlára, illetve ily vételek és eladások közvetítése;

e) mezőgazdasági, ipari- és kereskedelmi-vállalatok keletkezésének előmozdítása és meglévők támogatása;

f) kézi- és jelzálog-kölcsönök nyújtása!

g) váltók, kötelezvények, követelések és értékpapírok leszámítolása;

h) betétek elfogadása és gyümölcsöztetése.

Az aláírás zárharárideje: 1904. évi szeptember hó 30-ik napja.

Tulajdonság esetén aránylagos lezállításnak lesz helye.

Az első igazgatóság kinevezését 3 év tartamára az alapítók maguknak tartják fenn.

Az aláírók kötelezik magukat az aláíráskor a jegyzett részvények névértékének 10 százalékát azaz részvényenként 20 koronát, további 20 százalékát azaz részvényenként 40 koronát, az alakulást kimondó közgyűlés megtartásától számított 8 nap alatt, a fennmaradó 70 százalékot pedig az intézet tényleges működésének megkezdését követő hónap elsejétől számított 7 hónap alatt minden hó 1-én 10—10 százalékos vagyis részvényenként 20 koronás részletekben befizetni.

Az alapítók a megalakítás előtt befizetett összegekért a közgyűlés által adandó felmentésig egyetemlegesen felelősek.

Domahidy főispán, Dr. Kenézy Gyula igazgató tanár, Csanak János birtokos, Darvas Izidor magán hivatalnok, Kohn Lipót kereskedő, Bernfeld Sámuel kereskedő, Dr. Reichard Manó ügyvéd, Azcél Géza v. főmérnök, Dr. Helle Károly jogtanár, Suhajda József birtokos, Wohl Adolf földbirtokos, Hirschfeld Ármin kereskedő, Dr. Gutfreund Sámuel ügyvéd, Lám Sándor kereskedő, Dr. Fejér Ferenc ügyvéd, Fischer Adolf kereskedő, Dr. Czegléd Mihály városi tiszti főügyész, Dr. Strelinger Győző orvos — tanársegéd, Hauer Bertalan szállodás, Horvátk János építész, Schwarcz Vilmos kereskedő, Hegedüs Sándor kereskedő, Killer Ede bútorgyáros, Berger Jenő építész, Meisels Vilmos gazdálkodó, Dr. Czákó Zsigmond orvos, Berger Mór gazdálkodó.

Az olimpiai versenyek. Az olimpiai versenyek budapesti rendezése közli hogy Magyarország két kitűnő bajvivója Békessy Béla, honvédtiszt főhadnagy Mészáros Ervin dzsidás hadnagy nem kaptak engedélyt arra, hogy részt vegyenek a Saint Louisban tartandó nemzetközi olimpiai játékokon. Ezen sajnálatos eltiltással legkitűnőbb vívónk estek el attól a kitüntetésétől, hogy színeiket amerikában képviseljék s mivel ezen lehetőségre senki sem gondolt, ma, már a lehetőség is ki van zárva, hogy más vívó lépjen a bajnokok helyébe. Ily módon a magyar vívás, a melynek pedig nagy győzelmi reményei voltak, St. Louisban képviselve nem lesz. Az Olimpiai Bizottság tegnap tartott ülésén hátsó köszönetet mondott Berzevicy Albert kulturminiszternek azért, mert lehetővé tette, hogy Mező, Gőnczy, Halmay bajnokoknak és Hankovits versenytitkárnak kiküldetését. Együtt elhatározták, hogy Kiss Géza uszóbajnoknak kiküldetése érdekében a megindított gyűjtést folytatja, a gyűjtés igen jó eredménnyel folyik s így valószínű hogy Kiss kiküldetése lehető lesz. Vele együtt négy elsőrangú versenyző fogja képviselni Magyarországot. A versenyzők augusztus 6-án indulnak el Budapestről s tiszteletükre a magyar Athletikai Club augusztus 1-én esti bucsulakomát rendez, melyre az összes sportkörök hivatalosak.

*** Elvert rendőr.** Bedőcs Dániel nap-számos addig ivott a Hatvan-utcai Spira féle pálinkamérésben, míg elázott. Elázása azonban nem volt oly súlyos természetű, hogy a 9-es számú rendőrt, ki felszólította a békés távozásra, el ne verje. A 9-es számú rendőr jelentést tett az esetről feltesse hatóságának, amely az ügyet hatóság elleni erőszaknak minősítvén, áttette az ügyészséghez.

*** Amateur Útmutató.** Új lap indult meg Debrecenben, mely az újabb anynyira elterjedt és divatos műkedvelő fényképészet népszerűsítésével, szakszerű terjesztésével foglalkozik. A nagyon ügyesen összeállított folyóirat gyakorlati tanácsokat is ad és felette hasznos, értékesíthető utbaigazításokkal van tele. Így a műkedvelő fényképezés kedvelői igazán hasznát vehetik az új folyóiratnak, melyet Ruzicska Gyula szerkeszt. Az Amateur Útmutató-t a Csokonai-nyomda, illetve annak fényképészeti szaküzlete adja ki s a nyomdai izléséről híres Csokonai-nyomda valóban szép kiállításban hozza forgalomba. Az új lap szerkesztősége és kiadóhivatala Debrecenben Koscuth-utca 13. sz. a. van. A lapot a kiadóhivatal minden debreceni amaturnak ingyen küldi

meg. Nem Debrecenben lakó amatőrök pedig postaköltség és expedálás címén csupán 1 koronát fizetnek egész évre. A nagy szakértelemmel, gondnal, változatosan szerkesztett szép folyóiratot melegen ajánljuk a műkedvelő fényképészek figyelmébe.

*** Egy daloskör évi jelentése.** Az államasutak debreceni műhelyében fennálló Egyetértés önképző, dal és zene egyesület csinos füzetben kiadta az 1899—1903. évről évi jelentéseit. Erről az egyesületről sokszor volt alkalmunk a legnagyobb díszesettel szólni. Komolyan fogja fel az önképzést, igazán szereti, műveli a dalt és zenét. Vezetése kitűnő s a tagjai közt élő szellem tiszteletre méltó. Egyszerű munkás emberek a leglelkesebb szeretettel művelik a nemes értékes zenét, szabad idejüket dalolásra, önképzésre, olvasásra fordítják. Az öt évről szóló évi jelentések felette érdekesen mutatják be a derék egyesület működését. Alapító tagja hat, pártoló tagja hét, rendes tagja pedig 535 van, az egyesületnek. A dalkari tagok száma 57, a zenekari tagoké 31. A könyvtárnok évi jelentései azt is kimutatják, ki olvasott legtöbbet és melyik író műveit olvasták legsűrűbben. Volt olyan tag, aki 278 kötet könyvet olvasott egy év alatt. A legkedveltebb írók állandóan Jókai és — Beniczky Lenke voltak. A múlt évi kimutatás szerint Jókai műveit 1480 esetben olvasták, a tagok közül 201 egész éven át semmit sem olvasott, az írók közül pedig 14-nek a művei egész év alatt érintetlenül maradtak a könyvtárban. 186 magyar író 438 művét 4645 esetben és 213 idegen író 548 művét 3145 esetben olvasták egy év alatt.

*** Ismeri az apját.** Egy békés nyárpolgár, aki pont tizenkétkor ebédelt s már fél egykor a kávéházban kavarja a fekete kávé (pohárból), a minap dicselkedve beszélt a kis fiáról.

— Olyan gyereket még nem láttatok. Az valami szörnyen okos.

— Mennyi idős?

— Két esztendő, de már mindent beszél. Képzeljétek, az este fölveszem az ölembe és megkérdezem: Kis aranyom, ki vagyok én? Mit gondoltok, mit mondott? Azt mondta, hogy: egy nagy számár.

A boldog apa a visszaemlékezés gyönyörében kacagásba kezdett, úgy ismételte.

— Igenis, azt mondta: egy nagy számár. Olyan megennivaló édes kölyök, hogy nő. Mit szóltok hozzá?

A kávék kavarodtak tovább, csak az egyik asztaltárs kockáztatta a véleményét.

— Kiváló ember lesz belőle. Végére is legelső dolog az ilyen apró gyereknek, hogy ismerje az apját.

*** Klugrott a vasuti kocsiból.** Izgalmas jelenetnek voltak szemtanúi tegnapelőtt a Galicia felől jövő vasuti vonat utasai a kisszolyvai vasuti állomás közelében. Két évvel ezelőtt történt, hogy egy Husz-

kován Illés nevű rutén parasztot. Amint azt a vásárból hazafelé ment, Beszkid tájékán ismeretlen emberek meggyilkolták és kirabolták. A csendőrség sokáig nyomozott ez ügyben, míg végre kiderítette, hogy a rablógyilkosságot Gerschkovics Nátán és Jefkovics Anzelm nevű emberek követték el. Herschkovicsot annak idején le is tartóztatták, de Jefkovics Anzelm megszökött és Galiciában elrejtőzködött. Az elmenekült gyilkosnak azonban valami dolga lehetett idehaza és titokban vissza akart térni. Kedden este a kis-szolyvai vasúti állomáson a Galícia felől érkező vonatra felszállott egy Pantoszka nevű ember, aki sógora volt a meggyilkolt Huszkovánnak. Amint a vonaton elhelyezkedett egyik sarokban egy ismerős alakot pillantott meg, aki nagyon össze volt huzódva. Pantoszka közelebb menvén az ismerős emberhez, legnagyobb meglepetésére Jefkovicsot ismerte fel benne. Pantoszka megszólítván emberét, az tagadta, hogy ő Jefkovics. Abban a pillanatban nyílt fel a kocsi másik oldalán az ajtó és belépett kalauz. Mialatt Pantoszka hátratordult a kalauz felé, Jefkovics hirtelen felugrott, felrántotta az ajtót és kiugrott a robogó vonatról. A szerencsétlen embert ugrás közben elkapta a robogó vonat és a kocsik kerekei alá került, amelyek darabokra tépték. A vonatot rögtön megállították, de már akkor a gyilkos teste a felismerhetetlenségig össze volt roncsolva. Az esetet a legközelebbi állomásról táviratilag jelentették be a hatóságnak a vizsgálat megejtése végett.

* Szórokozott tanár. Egyik vidéki városban történt. Egy tanár, meg egy katolikus pap estefelé együtt szállottak be valamelyik vidéki szálloda szobájába. A tanár — rendkívül pedáns ember — lefekvés előtt erősen lelkére kötötte a portásnak, hogy pontban hajnali 3 órakor költse föl, a ruháit pedig kitisztítva tegye az ágy mellett jobbról álló székre.

— De nehogy a tisztelendő urat költse föl helyettem! — kiáltotta még utánna fölöleges óvatosságból.

A portás el is végzett mindent, ahogy mondták, csak éppen abban hibázott, hogy megcserélte a pap, meg a professzor ruháit. Pontban három órakor aztán főverte a professzort, aki gyorsan hozzálátott az öltözéshez és stilszerű szórakozottsággal magára kapta a reverendát. meg a lelkész egyéb holmiját.

Azután megindult az emeletről. Mikor a portásszobájához ér, szemben találja magát egy falitükörrel és a tükörben megpillantja testén a reverendát.

Szörnyen elcsodálkozott a dolgon, aztán szórakozottan szolt:

— Atkozott portás! Hát nem a papot költötte föl helyettem?!

* Talált váltó. Tegnap a vármegyeház előtt egy kétszáz koronáról szóló váltót találtak. Igazolt tulajdonosa átveheti a bünygyi-osztály főnökénél.

* Eszter. E név leginkább a bibliában fordul elő. Azonkívül előfordult még a — tolonckönyvben is a „Nagy” előnévvel kapcsolatban. Nagy Eszter külföldben ábrándos asszony. Mindig ábrándozik, mikor — nem iszik. És sohasem

iszik ha nincs pénze. Tegnap nem volt pénze, tehát ábrándozott. Tette ezt az Emlékkert árnyas bokrai között teljes negligésben. Mindenütt csend volt. Ő pedig ellágyulva hallgatta a csendet, amelyet később egy rendőr tört meg.

— Te rongy! — veté oda hanyagul a rendőr.

— Te kutya! — szolt Eszter, csak-hogy éppen valamit mondjon.

Ebből szóváltás keletkezett. Mind sulyosabb és sulyosabb szavakat vágta egymás fejéhez. Nagy Eszter azonban mást is vágott. A baj csupán ez volt. — Minek írjuk tovább? Fűtty. Más rendőr. Kötél. Talyiga. Ügyeletes. Börtön. Kitalítás. Tolonckocsi.

* Ismét betörés. Tegnap ismét táviratilag értesítették a rendőrséget, hogy Szegeden ismeretlen tettes folyó hó 9 és 10-ike között nagyobb mérvű betörést követett el a csupa ezüstöt vitt el. Többek közt 12 személyre való asztali készletet, majd 18 személyre való, 6 nagy és 6 kisebb kávé kanalat, 12 mocca kávé kanalat, 4 tálcát 1 arany órát, 2 briliáns fülbevalót, stb. Az elloptott tárgyak értéke meg haladja a kétezer koronát. A helybeli rendőrség nyomban bevezette a nyomozást.

LETZTER JÓZSEF fényképészeti festészeti és fénykép nagytársi műterme Piacutca 44. dr. Ujfalussy-ház. Állandó fényképkiallítás a műterem kapubejáratánál levő kirakásban.

* Tanulónak egy jó családból való fiu Pongrácz Géza papirkereskedésében

x Uj képes lapok dupla színű debreceni és hortobágyi 40 fős felvételben, ismét eladóknak előnyös árak mellett kapható egyedül Pongrácz Géza papirkereskedésében Debrecen (Bika szálloda mellett) Ugyanott: egy jó családból való fiu tanulónak felvétetik.

Angol zephir turistaing 2 frt Feketénél.

* Tanulónak — egy jó családból való fiu, Csicsó Lajos fűszerkereskedésében felvétetik.

Ma este az Arany Bika kávéházban Rácz Károly zenekara játszik.

A 17 milliós kölcsön.

— A jog- és pénzügyi bizottság ülése. —
jul. 31.

Debrecen sz. kir. város jog- és pénzügyi bizottsága tegnap délután 4 órakor ülésre gyűlt egybe, amelynek egyetlen tárgya a felveendő nagy kölcsön ügye volt.

Az ülésen Vecsey Imre főjegyző elnökölt. Ott voltak: Simonffy Imre, Degenfeld József gróf, Kenézy Gyula dr. Szabó Kálmán, Zádor Lajos, Kardos László, Kemény Mór dr. ifj. Schwarz Vilmos, Fejér Ferenc dr. Márton Imre, Jámor János, Aczél Géza főmérnök, Magoss György dr. főügyész és Varga Károly előadó.

Vecse Imre elnök ismertette az

előzményeket. A város törvényhatósági bizottságának közgyűlése még múlt évi július 9-én felhatalmazta a tanácsot, hogy egy nagyobb kölcsön felvételére tegyen lépéseket egyrészt a fennálló 8 és fél milliót meghaladó tartozások konvertálására, másrészt 1 és fél millió korona sürgős és 5-6 millió korona feltételes szükségletek fedezésére. Miután több helybeli és fővárosi pénzintézetet eredmény nélkül hívott fel a tanács ajánlattételre, a polgármester az Osztrák-Magyar Bank főtanácsához fordult, amely debreceni fiókját utasította, hogy lépjen a tanácsesal tárgyalásokba.

Az Osztrák-Magyar Bank a befejezett alkudozások után hajlandónak nyilatkozott 17 millió koronára terjedő kölcsönt 65 évre, törlesztési terv alapján de 50 évre adni 4.38 százalékos kamat és 0.20 százalékos törlesztés mellett félévenkénti utólagos részletekben. Az 50 év múlva fennmaradó hátralék azonban akkor egy összegben fizetendő vissza. Az Osztrák-Magyar Bank a konverzióra szánt összegben tul egy millió koronán alul felveendő összeg után a záloglevél akkori bécsi tőzsdén árfolyam szerinti összegéből 100 korona névértékenként 25 fillért számít le magának. Ha azonban egyszerre felveendő összeg az egy milliót meghaladja, jogában áll ezt a leszámítást 1 koronáig emelni.

A városnak joga van tetszés szerinti időben és összegben a kölcsönt átvenni. A folyósítás a debreceni bankfiók által történik. A törlesztés is itt történik.

A felveendő kölcsönt jelzálogilag bekebeleztetik, de nem a város összes tulajdonára, hanem a megjelölt nagyobb birtokaira, amelyek 36 millió korona értékűek.

Szabó Kálmán, Simonffy Imre, Zádor Lajos egybehangzóan, a mai pénzügyi viszonyok mellett előnyösnek és más pénzintézet utján el nem érhetőnek találták a feltételeket.

A bizottság egyhangulag elhatározta, hogy a feltételeket elfogadja. A felveendő összeg megállapítását azonban a közgyűlésre bizza. Három csoportra oszlanak a szükségletek. Első a régi adóságok konvertálása, amire körülbelül nyolc millió kell. A sürgős, még a folyó évben szükséges összeg a közgyűlés által feltételeesen megszavazott beruházások körülbelül hat milliót igényelnek.

Ha a közgyűlés elfogadja az ajánlatot, a mi kétségtelen, mert csak a konverzióból 61,000 korona kamatmegtakarítást nyer a város, akkor végre megvalósulnak azok a tervek, melyek Debrecen jövő kialakulása, fejlődése érdekében feltétlenül szükségesek.

A beruházások oly tervek életbe léptetését ölelik fel, hogy a pénzügyi művelet végrehajtását a város minden

igaz polgárának őszintén kívánnia kell.

Késztelen, hogy a legközelebbi közgyűlés határozata a város negyirányú fejlődésének rakja le biztos alapjait.

TAVIRATOR.

A japán-csész háború.

London, jul. 30. Csifuból jelentik, hogy ottan elterjedt hírek szerint a japánok a legutóbbi heves támadó ütközetben tizenegyezer emberélet árán bevették Portartur erősséget. Ezzel szemben egy Tokióból érkezett híradást megcáfolja.

Plehve merénylete.

Pétervar, jul. 30. A rendőrség Plehve meggyilkolása óta összesen mintegy háromszáz embert tartóztatott le, akiket az összeesküvésben való részvétellel gyanúsítanak. Arnyi a letartóztatott egyén, hogy a törvényszéki börtönök már zsúfolásig megteltek.

Fölmentett vasutasok.

Déva, jul. 30. A dévai törvényszék előtt ma került tárgyalásra a munkaszünetes vasutasok ügye. A bíróság a tizenegy vasuti alkalmazottat fölmentette, a vasuti sztrájkban való részvétel vádjától. Az indokolásban többek között kimondta a törvényszék, hogy a vasutas nem közhivatalnok.

A trieszti tüntetések.

Trieszt, július 30. A tegnapi nagytéri zene után nagy néptömeg vonult a koszán át a Via Agaldoterra. A tömegben nagyszámú fiatal tüntető is volt, akik sok ezer kíváncsival megakasztották a közlekedést, úgy, hogy a rendőrség kénytelen volt a teret kiüríteni. Éjjel előtt a rendőrség ismét kénytelen volt a Chiozza kávéház előtt levő mintegy 300 főnyi tömeget szétzavarni. Több letartóztatás történt.

Családi tragédia

Vinkovica, július 30. Dr. Borber Lajos nyugalmazott osztálytanácsos ma délben hirtelen támadt elmezavarásban legrótt másodemeleti lakásáról és szörnyet halt. Midőn ezt egyetlen lánya megtudta, eszméletlenül összeesett és meghalt. Szívszélhütés ölte meg.

Mészáros sztrájk Amerikában.

Csikagó, jul. 30. A mézárosok sztrájkja már annyira elfajult, hogy a sztrájkolók a vasutakat kezdik robbantani dinamittal.

Gabonatözsde.

Budapest, július 29. Buzakinlát mérsékelt, vételkedv gyöngye. Bagyadt irányzat mellett 10,000 métermázsa került forgalomba 5 fillérrel olcsóbb áron. Egyébb gabonanemek közül rozs 5 fillérrel olcsóbb. Idő: boros

TÖRVÉNYKEZÉS

§ A női tisztesség megszegése. Egy fővárosi kereskedő ellen a fölkülönvalva élő felesége pört indított nőtartás iránt. A férj pörében azzal védekezett, hogy a nő erre érdemtelen, mert tanukkal bizonyíthatja, hogy a közel szomszédságában nyaraló feleségéhez egy férfi látogat el naponként és csak reggel tér onnan vissza. A fellebbezési bíróság mellőzte ezeket a tanuknak a kihallgatását, mert a bíróság nézete szerint az a körülmény, hogy a nő régi barátját fogadja és annak vendégszeretettel éjjeli szállást ad, nem alkalmas arra, hogy abból felperes erkölcstelen életmódjára következtetést lehetne vonni. A kir. Kuria most döntött az ügyben 10246—1904. szám alatt és a fölebbviteli bíróság nézetét nem fogadta el. A legfelső bíróság szerint az ügy eldöntésénél nem az az irányadó, vajjon az asszony erkölcstelen életmódot folytatott, hanem az, hogy a nő a különélés idejében követett-e el oly ténnyel, melylyel a női tisztességet és hűséget megszegte. Az a körülmény, hogy éjnek idején férfit látogatott, alaposan enged arra következtetni, hogy az asszony a férjjel szemben a női tisztességet és hűséget csakugyan megszegte.

Igen alkalmas utazásoknál.
Rövid használat után nélkülözhetetlen.
Egészségügyi batóság által megvizsgálva.
Bizonyítvány kelt Bécsben 1887. jul. 30-án

Kalodont

nélkülözhetetlen
fogtisztító szer.

Először a higiénikusok elismerik, hogy egész segítség fentartásánál nem nélkülözhető fogak és a szájüreg gondos ápolása. Nevezetesen gyomorbetegségek hátrithatók el az által. Ennél sikeresebbnek bizonyult a „Kalodont” mely az antiszeptikus hatással fogaknál szükséges mechanikus tisztítással kettőnösen egyesíti.

Mosó férfiruhakelme

Seps-Szt.-György-i

magyar gyártmány, ●

I öltönyre való

● ● 3.50—5 forintig,

DONOGÁN és SOMOSSY

Kunz József és Tsa utóda cégnél,

Debrecen, Kistemplombazár.

Tenke

Biharmegye.

Legolcsóbb és leghatásosabb vasas fürdők egyike, a régi betegségek és vérszegénységből eredő bajok gyógyítására. Prospectust készséggel küld a fürdő-igazgatóság.

Legrégibb és legnagyobb butorraktár DEBRECENBEN.

BUTOROK

a legnagyobb választékban, jutányos áron, izléses és legszolidabb kivitelben csakis

Killer Ede

butorgyáros, cs. és kir. udvari szállítónál

DEBRECEN,

főpiac, a főútszélen szemben kaphatók, hol úgy a legszerényebb mint a legdiszesebb menyasszonyi kelengyék, szobaberedezések és díszítések kifogástalanul eszközöltenek.

Fényképező gépek,

lemezek, filmek előhívó és rögzítők, aranyfürdők, cartonok dus választékban, gyári áron részletfizetésre is kaphatók:

Borsos Katánál

Debrecen, Városház épület.

Tanítás és sötétkamara használatára díjtalan.

Aki olcsón, jól, praktikusán és modernül

építkezni akar

forduljon

BORSODY I. S. építészhez

DEBRECENBEN, Hunyadi-utca 21. szám.

Templomok, városi lakóházak kastélyok, iskolák, fürdők, gyárak gazdasági épületek stb. tervezését vagy elkészítését, nedves lakások szárazzá tételét, betonrozásokat vagy bármily építkezési munkákat helyben vagy vidéken olcsón a legjobb kivitelben elvállal. Épületekre törlesztéses kölcsönt eszközöl ki. Biztos sikerrel elkészít a kőműves, kőfaragó és ácsmesteri vizsgára. Építő iparosoknak előnyösen készít tervekét költségvetést stb.

NOXIN

Cipő crème

(törvényileg védve)

sevrő és kid box-kalf-bőr fényesítéséhez. a bőrt puhítja és víz-áthatatlanná teszi, annak tükröfényt kölcsönöz. Kapható druggériákban, jobb cipőüzlet, bőrkereskedés, festék és fűszerüzletekben.

„URANOS“ vegyszeti gyár
HOCHSINGER TESTVÉREK.
Budapest, VI. 5. Rózsa-utca 8.

Rohitsi styria forrás viz,

gyógyviz, orvosilag ajánlva. Gyomor, göres, vesegyulladás, cukorbetegség, hizás és máj-baj ellen. Kitűnő eredmény.

Kapható:

Hoffmann Józsefnél,
Budapest, Báthory-utca 8.

Szakoszerű munka mégis a legolcsóbb. Villammű berendezések kizárólag

FÖLDVÁRI L.

debreceni első electro-mechanikus készít a legtartósabban.

Kossuth-utca 1. sz.

az udvarban. Új berendezéseknél másfél évi, javításoknál fél évi díjtalan

Telefon rendbentartás, villamos műszerek, telefonok, villamos háziössenngők felszerelése és villamos zseblámpák raktára. villanyos háziössenngők és telefonok jókarbantartását évi három koronától feljebb vállalom.

ad. 39901. számhoz B.

Árlejtési hirdetmény.

Kereskedelemügyi m. kir. miniszter urnak f. évi június hó 25. napján 39901. szám alatt kelt leiratára Hajdúvármegye törvényhatósági bizottsága f. évi július hó 25. napján 214—4943. Egy szám alatt hozott határozatával elrendelte, hogy a beruházásokról szóló 1904. évi XIV. törvények alapján a vármegyében az 1904—1905. évben kiépítendő törvényhatósági közutakhoz szükséges kőanyagoknak beszerzése nyilvános versenytárgyalás útján biztosítsassék.

A beszerzendő kőanyagok mennyisége a következő:

évben	terméskő m ³	kavics m ³	zuzalék m ³	Összesen m ³
1904.	11.500	7600	900	20.000
1905.	34.600	22.700	2700	60.000
Mindössze:	46.100	30.300	3600	80.000

Ezen kőanyagok beszerzésének biztosítása céljából f. évi augusztus hó 16. napján délelőtti 10 órakor Hajdúvármegye székházában levő hivatalos helyiségben zárt ajánlati versenytárgyalás fog tartatni.

Ajánlatok külön az utalapkőre, és külön a kavicsra és zuzalékra, vagy együttvéve az összes kőneműekre, úgy az évenkénti, valamint az összes kőanyag-szükségletre, — főleg a Tokaji, Tarcal, Királyháza, Kissebes vidéki s csakis a pályázati részletes feltételekben körülírt minőségű kővekkel tehetők.

Az ajánlati költség után számítandó 5%-nyi bántópenz már előzetesen a debreceni m. kir. adóhivatnál leteendő és az ennek megtörténtét igazoló pénztári nyugta, vagy annak közjegyzőileg hitelesített másolata az ajánlathoz csatolandó.

Az ajánlattal továbbá bemutatandó a felajánlott kőanyagokból 2—2 db., —az ajánlattevő pecsétjével ellátott mintakő, és amennyiben a felajánlott kőanyagok a Budapest kir. József műegyetem műszaki mechanikai laboratóriumával kapcsolatos kísérleti álmás által már megvizsgáltattak, az ezen hivatalos vizsgálatokról kiadott bizonyítványok 1—1 hiteles másolata is.

Az ajánlatok a kitűzött határnapnak délelőtti 9 órájáig hivatalos helyiségben nyújtandók be.

Az ezen kőanyag beszerzésére vonatkozó általános és részletes feltételek és szerződési minta a debreceni kir. államépítészeti hivatal hivatalos helyiségében a rendes hivatalos órák alatt megtekinthetők s a vállalati feltételek átvehetők.

Kelt. Debrecenben 1904. évi július hó 26.

Rásó Gyula
kir. tanácsos alispán.

Szabadalmazott. 0 0

0 0 Hűtőházak

hűtőgéppel vagy amerikai rendszerű jégműtővel.

Légyártógépek

kisebb arányokban a szénsav rendszer alapján.

Légszekrények

bármely célra és bármely méretben.

Szikvizgyártógépek

szifonok és az összes e szakmába vágó cikkek.

Stanol-kupakok, pincefelszerelési cikkek,

elsőrendű minőségben és igen megbízható kivitelben kaphatók:

dr. Wágner és társai

fémarúgyárban Budapesten, Tinody-utca 3.
Arjegyzékek, költségvetések, tervrajzok ingyen és bérmentve. — Előnyös fizetési feltételek. — Olcsó árak.

Mélyen tisztelt vásárló közönség figyelmébe!

Van szerencsénk az érdeklődő hölgyeknek és a mélyen tisztelt vevőinknek b. tudomására, hozni hogy a **Kossuth-utca 15.** szám alatt levő **Ott és Marchal-féle helyiséget** atvettük, hol egy

Alkalmi Maradék Áruházat

rendeztünk be. Mely helyen a következő cikkeket bocsátjuk eladásra: u. m. az idényből vissza maradt divatos, szép ruha szöveteket, selymeket, angol vásznakot, himzett fehér és francia batisztokat selyem delinek, fűzőket (mieder), eső és napernyőket, pa planckat zsebkendőket

feltűnő olcsó árak

mellett árusítjuk.

Vettünk külön e célra esőtőmegből **10.000 méter** francia delin, zefir, batisz és kardonokat 3, 4, 5, 6, 7, 8 és 10 méteres maradékokban: egyes maradékját **20 krtól feljebb**

El ne mulassa senki e maradék áruházat megtekinteni, mert ebben a kedvezményben soha nem részéülnek,

Lovass és Ladányi Kossuth-utca 15. szám.

Családi
szolgálatosság!
Saját érdekében
biztonságosan kizárólag
LEOPOLD GYULA
hirdetési irodája által,
Budapest, Erzsébet-körút 54.
Bankjavasítás
Pontosság!

Császárfürdő

téli és nyári gyógyhely
BUDAPESTEN.

Elővanga kénes ásványvíz gyógyfürdő, pártalan gőzfürdővel, legmodernebb szappanfűzőkkel, pompás ásványvíz-masodákkal, kő- és kád-fürdővel.

200 kényelmes lakosztóval.

Prospektus kívánatra ingyen és bérmentve.

REPARATOR

KÖSZVÉNY ÉS CSÚZ ELLEN LEGSIKEREBB
a KRIEGNER-féle

1 óveg 2 korona, kis óveg 1 kor.

Főraktár: **KORONA - GYÓGYSZERTÁR.** Budapest, Calvin-tér.

KIVÁLÓ SZERENŐSEI
• ELŐZÉKENYSÉGI •

BZERENŐSE-NAPTÁR
INGYEN ÉS BÉRMENTVE!

KIRÁLYFI ÉS TÁRSA

BANKHÁZA, BUDAPEST, ANDRÁSSY-UT 60.

100.000 soraig, 55.000 nyer. — Nyeremények összege 14.489.000 korona.

A Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete

BUDAPEST, V. GÉZA-UTCZA 2.

300 koronától kezdve ad törlesztéses adag-
levél-kölcsönöket, melyek után

Újra kifizetésnél:	2% törlesztés:
50 korona a 1000 forintig	60 korona a 1000 forintig
40 : : : 8.50%-a	40 : : : 8.50%-a
30 : : : 8.10%-a	30 : : : 8.10%-a
20 : : : 7%-a	20 : : : 7.50%-a

Fizetendő járuléka a törlesztéssel együtt.

Bővebb felvilágosítást az infókat
díjmentesen ad.

HOTEL PARIS SZÁJLODA

igazgató: SIMON PÁL

BUDAPEST, VI. VÁCZI-KÖRÚT 23. SZ.

50 szoba 220 k-fti keljebb felszereléssel és villanyvilágítással együtt. Fürdő, elegáns kávéház, étterem és sörcserke a házban. Világos vezetési megközelítés az összes pályaudvarok és hajók felé.

Vidéknek kedvesebb szállásoló helye

KLIVÉNYI FERENCZ

vendéglő és elővanga étterem

Budapest, VI. Andrásy-út 39.

Külön magyar konyha, valódi tiszta borok és a világhírű "PSCHORRERÁU" egyedül kimerítés.

REMINGTON

LEGSIKEREBB
LEGKÖZELIEBBI

IRÓGÉP

ÚJ MODELLEJE
megjelent!

PROSPEKTUST KÜLD

GLOGOWSKI ÉS TÁRSA

BUDAPEST
ANDRÁSSY-ÚT 12.

REKLAMKAMPANUS

Ön nagyon idősnek látszik!
Fesse haját a **OSZERNY-féle**

Tanningene

HAJFESTŐ-SZERREL

VÉRGYÓGYÍTÁS

A legsikeresebb gyógymód: astma, szív-, gyomor-, ideg- és bőrbaj, szélhűtés, elmezanavar stb. ellen.

Megalapítója és egyedüli képviselője:

D. KOVÁCS J. fővárosi orvos.
BUDAPEST, V. VÁCZI-KÖRÚT 18. SZ. I. EM.

As egyedül létező valódi angol
SZÉPÍTŐSZER **UGORKATEJ**

a Balassa-féle valódi angol
mely azonnal eltávolít minden szepit, májfoltot, pattanást, m...
... és az arcnak bőséget, fiataloságot kölcsönöz.
Hölgyeknek nélkülözhetetlen!

Egy óveg ára 2.- K, hozzá ugorka-szappan 1.- K, pedár 2.- K.

Postai szétküldés naponta.

Főszétküldési hely: **Balassa Kornél** gyógyszerésze:
Budapest — Erzsébetfalva.

OSERS és BAUER

MOTORGYÁR

BUDAPEST
V. Lipót-körút 7.

Benzin- és
petrolin-
motorok

BÉCS
Dresdnerstrasse 79-88.

Benzin- és
petrolin-
lokomobilok

Szivógáz-motorok 2-3 fillér üzemköltséggel.
Ezerrel berendezések működéshez. — Elsőrendű gyártmány. — Kedvező fizetést feltétel.

Verbenyen
kiváló olcsó árak!
Elővanga angol és francia
női ruha-keleme-költölegességű ruhák

LEON és OLÁH

Budapest, IV. Kossuth Lajos-utca 4.

Mintákkal az ország minden részébe
ingyen és bérmentve
küldenek

PLATSCHEK MIKLÓS

FÉRT- ÉS GYERMEK-Ruha áruház

Budapest, IV. Fővárosi Városház (Károly-körút)

Elővanga angol és francia
női ruha-keleme-költölegességű ruhák

Debrecen, nyomtatott László József könyvnyomdájában.